

Türkiye’de Halk Kütüphanesi Hizmetlerinin Özel İdarelere Devri Konusunda Özel İdare Yöneticilerinin Görüşleri*

Opinions of Special Provincial Administration Directors on the Transferring of Public Library Services to the Special Provincial Administrations in Turkey

Orhan Açıkgöz** ve Bülent Yılmaz***

Öz

Bu çalışma, “Türkiye’de halk kütüphanelerinin özel idarelere devri konusunda özel idare yöneticilerinin yaklaşımlarını ortaya koyarak, özel idareler açısından devrin gerçekleştirilmesi için uygun koşulların var olup olmadığını belirlemek” amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye’deki tüm il ve ilçe özel idareleri araştırma evrenini oluşturmaktadır. Buna göre, 81 il ve 892 ilçe olmak üzere araştırma evrenini oluşturan toplam özel idare sayısı 973’tür. Araştırma için hazırlanan anketler, 15.11.2011 - 15.01.2012 tarihleri arasında Türkiye’deki 81 il özel idaresi ile bu illerden seçilmiş 81 ilçe özel idaresine gönderilmiştir. Bunlardan 66 il ve 59 ilçe özel idare yöneticisi, anketleri yanıtlayarak araştırmaya katılmış ve böylece evren toplam 125 özel idare ile örneklenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Türkiye’de özel idare yöneticilerinin var olan koşullarda halk kütüphanelerinin özel idarelere devredilmesini istemediği ortaya çıkmıştır. Özel idare yöneticileri ayrıca devrin gerçekleşmesi halinde halk kütüphanesi hizmetlerinde genel olarak bir değişiklik olmayacağına ve halk kütüphanesinin özel idareler için gereksiz yükler getireceğine inanmaktadırlar. Buna karşın, özel idare yöneticileri, devrin gerçekleşmesi halinde özel idarelerin halk kütüphanelerine yeterli desteği ve önemi vereceğini düşünmektedirler.

Anahtar Sözcükler: halk kütüphaneleri, özel idareler, halk kütüphanesi hizmetlerinin özel idarelere devri

Abstract

The aim of the study is “to determine whether there are appropriate conditions or not for the realization of the transferring in terms of the special provincial administrations by getting opinions of special provincial administration directors about the transferring of the public libraries to the special provincial administrations”. The research universe consists of all the special provincial administrations in Turkey. Accordingly, research universe covers a total of 973 special provincial administrations including 81 cities and 892 districts in Turkey. The surveys prepared for the research was sent to 81 city and 81 district special provincial administrations in Turkey between 15th of November 2011 and 15th of January 2012. Out of all administrations, 66 city and 59 district special administration directors answered to the surveys with their responses. Thus the universe was sampled with a total of 125 directors. Results of the research show that most of the special provincial administration directors in Turkey are unwilling to the transferring of public libraries to the special provincial administrations in the existing conditions. The directors also believe that no change will occur in the public library services in general and the public libraries will generate unnecessary workloads for the special provincial administrations in case of the transferring.

* Bu makale, Açıkgöz’ün (2012) yüksek lisans tezine dayanmaktadır.

** Kültür ve Turizm Uzmanı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü. e-posta: orhan.acikgoz@kultur.gov.tr

*** Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi. e-posta: byilmaz@hacettepe.edu.tr

On the other hand, directors think that the special provincial administrations will give adequate support and importance to the public libraries in case of the realization of the transferring.

Keywords: *public libraries, special provincial administrations, transferring the public library services to the special provincial administrations*

Giriş

Halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devri, Türkiye’de son yıllarda çokça tartışılan konulardan birisidir. Konunun gündemde kalması ve bununla birlikte süregelen tartışmalar, alanda birtakım çalışmaların yapılmasını da beraberinde getirmiştir. Söz konusu çalışmaların çoğunda Türkiye’de halk kütüphanesi hizmetlerinin yerel nitelikli hizmetler olduğu ancak bu hizmetlerin yerel yönetimlere devri için uygun koşulların oluşmadığı ve bu nedenle alanda yapılacak düzenlemeler için zamanın henüz erken olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu çalışmalarda ayrıca halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devri öncesi gerekli yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ve yerel yönetimlerin bütçe, personel, altyapı vb. konularında yeterli şartlara kavuşturulmasının önemi vurgulanmış; bunlar yapılmadan devrin gerçekleşmesi halinde olumsuz sonuçlar yaşanacağı ve halk kütüphanelerinin hizmetlerinde bir iyileşme görülmeyeceği belirtilmiştir (Yılmaz, 1997, ss.129-130; Duman, 2004, ss.427-439; Yılmaz, 2005, s.72; Demircioğlu, 2007, s.157; Faydalıgöl ve Yılmaz, 2007, s.432; Yılmaz, Baklacı, Çetin, Güler, Güneyoğlu ve İskenderoğlu, 2010, s.491; Yılmaz, 2010). Bu çalışmaların büyük bir kısmında konunun daha çok halk kütüphaneleri boyutuyla ele alınmış olması dikkati çeken bir başka önemli noktadır.

Halk kütüphanelerinin devri için gerekli koşullar sağlanmadan alanda yapılacak düzenlemelerin olumsuz sonuçlara yol açacağı ağırlıklı olarak düşünülürken, 2010 yılında TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda kabul edilen “Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” doğrultusunda; 81 il ve büyük şehirlere bağlı merkez ilçe halk kütüphanelerinin halen olduğu gibi Kültür ve Turizm Bakanlığı-Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü’ne (KYGM) bağlı kalması, diğer ilçe halk kütüphanelerinin ise il özel idarelerine devredilmesi gündeme gelmiştir (Yılmaz, Baklacı, Çetin, Güler, Güneyoğlu ve İskenderoğlu, 2010, s.478). Bu noktada halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devri ile ilgili yapılması planlanan düzenlemeler öncesi konunun doğrudan tarafı durumunda olan özel idare yöneticilerinin yaklaşımlarının ne olduğunun belirlenmesi, olası bir devrin olabilecek en iyi koşullarda gerçekleştirilebilmesi açısından büyük önem kazanmıştır.

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi

Bu çalışmada, konuyla ilgili son düzenlemeler göz önünde bulundurularak, halk kütüphanesi hizmetlerinin özel idarelere devri ile ilgili olarak özel idare yöneticilerinin görüşleri, Türkiye çapında kapsamlı bir araştırma ile belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı; “Türkiye’de halk kütüphanelerinin özel idarelere devri konusunda özel idare yöneticilerinin yaklaşımlarını ortaya koyarak, özel idareler açısından devrin gerçekleştirilmesi için uygun koşulların var olup olmadığını belirlemek ve böylece planlanan devir sürecinin sağlıklı biçimde yürütülebilmesine katkıda bulunmaktır”. Araştırmanın amacı çerçevesinde hipotezimiz; “Türkiye’de özel idare yöneticilerine göre, halk kütüphanelerinin özel idarelere devri, halk kütüphaneleri ile ilgili var olan durumu değiştirmeyecektir” biçiminde oluşturulmuştur. Betimleme yöntemi ile gerçekleştirilen çalışma kapsamında verilerin toplanmasında anket yönetimi kullanılmıştır.

(Tablo 1): Araştırmaya Katılan İl ve İlçe Özel İdareleri Örnekleme ve Ön-test Sayıları

	Evren		Örnekleme		Ön-test	
	Sayı		Sayı	%	Sayı	%
İl Özel İdaresi	81		66	81,5	6	10,0
İlçe Özel İdaresi	892		59	6,6	6	10,0

Araştırma kapsamında öncelikle 10.05.2011 - 10.06.2011 tarihleri arasında, anketin uygulanabilirliğini ölçmek ve olası hataları tespit edebilmek için 6 il özel idare yöneticisi ile bu illere bağlı 6 ilçe özel idare yöneticisine ön-test uygulanmıştır. Tablo 1’de görüldüğü gibi, 2012 yılı TÜİK verilerine göre, Türkiye’de 81 il ile birlikte bu illere bağlı toplam 892 ilçe bulunmaktadır (TÜİK, 2012). Buna göre, araştırma evreninin kapsadığı özel idare sayısı, 81 il ve 892 ilçe ile birlikte toplam 973’tür. Anketler, 15.11.2011 - 15.01.2012 tarihleri arasında, 81 il ile bu illere bağlı 81 ilçe özel idare yöneticisine gönderilmiştir. İl ve ilçe özel idarelerinin farklı coğrafik birimlerde aynı amaç ve işlevleri gerçekleştirmeleri ve ilçe özel idarelerinin il özel idarelerine bağlı olarak çalışan ilçe örgütlenmeleri olmaları nedeniyle iki yönetim birimi de aynı örneklem birimi (grubu) içinde değerlendirilmiştir. Çıngı (1990, s.261)’ya göre %99 güven düzeyi, $\pm 0,05$ hoşgörü miktarında evreni temsil etmesi gereken örneklem sayısı 112’dir. Çalışmada evren toplam 125 denek ile örneklenmiş olduğundan örneklem evreni temsil etmektedir. Örneklemin evreni temsil gücü %12,8’dir.

Burada belirtilmesi gereken önemli bir nokta bulunmaktadır. Bu çalışmanın dayandığı araştırmanın gerçekleştirilmesinden sonraki süreçte, 12 Kasım 2012 tarih ve 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 1’inci maddesiyle Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Sakarya, Samsun, Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van olmak üzere toplam yirmi dokuz ilde il özel idareleri kaldırılmıştır (On Üç İlde..., 2012). Ancak diğer illerde özel idare yapıları varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle makalede sunulacak olan ve halk kütüphanelerinin devri ile ilgili olarak özel idarelerden elde veriler, söz konusu kanuni düzenleme öncesi durumu yansıtmakla birlikte özel idare yapısı diğer illerde (52 il) varlığını sürdürdüğü için araştırma sonuçları hala anlamını ve geçerliliğini büyük ölçüde korumaktadır. Ayrıca şu noktanın da gözden uzak tutulmaması gerekmektedir: Türkiye’de özel idareler, belediyeler ve köylerle birlikte yerel yönetim yapısını oluşturan birimlerdir. Halk kütüphanelerinin özel idarelere devri konusunda yapılan bir araştırma ile elde edilen veriler diğer yerel yönetim yapıları (belediye ve köyler) için de önemli ipuçları verecektir.

Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Bir Yerel Yönetim Türü Olarak Özel İdareler

Çalışmada benimsenecek olan tanıma göre yerel yönetimler, merkezi yönetim dışında yerel bir topluluğun ortak bir ihtiyacını karşılamak için oluşturulan, karar organları doğrudan halk tarafından seçilen, demokratik ve özerk bir yönetim birimi, bir kamusal örgütlenme modelidir (Eraslan, 2009, s.275).

Ülkemizde yerel yönetimlerin daha az yetki ve sorumluluğa sahip olduğu ancak yerel yöneticilerin ulusal düzeyde karar almada daha çok rol oynadıkları Fransa modeline yakın bir sistem uygulanmaktadır (Tekeli, 1998, s.3). Ancak 90’lı yıllar sonrasında dünyadaki küresel ve ulusal gelişmeler doğrultusunda yürütülen yeniden yapılanma girişimleri çerçevesinde, yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılması yönünde girişimlerin başlatıldığı görülmektedir. Söz konusu girişimlerden en önemlisi ve kapsamlısı olan 2004 tarihli Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı’na göre merkezi yönetimin yerel teşkilat üzerindeki görev ve yetkileri kısıtlanmıştır. Tasarı ile merkezi yönetimin bazı örgütleri kaldırılırken bazıları yerel yönetimlere devredilmiş; yetki genişliğine dayanan güçlü bir merkezi yönetim yerine görev ayrılığına dayanan güçlü bir yerel yönetim yapılanmasının önü açılarak üniter devletten yerel ağırlıklı bir devlet modeline geçiş yapılması planlanmıştır (Çifttepinar, 2006, s.127). Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmadığı için yürürlüğe girmeyen söz konusu Tasarı kapsamında sonraki yıllarda hazırlanan İl Özel İdaresi Kanunu, Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile bu üç önemli yerel yönetim biriminde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin temelinde yönetimde etkinliği, kaliteyi ve verimliliği artırma çabaları bulunmaktadır (Azaklı ve İçin, 2009, s.204).

Türkiye’de belediyeler ve köyler ile birlikte geçen üç tür yerel yönetimden biri olan il özel idareleri, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu’nda “il halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmaktadır (İl Özel İdaresi

Kanunu, 2005).

İl özel idareleri, diğer yerel yönetim birimlerinden genel yapıları ve merkezle ilişkileri bakımından ayrılır. Merkeze yardımcı olarak görev yapan yerel yönetim birimleri olan il özel idarelerinin başında diğer yerel yönetim birimlerinden farklı olarak merkezi yönetimin tayin ettiği bir yönetici olan vali bulunmaktadır (Tamer, 1994, s.94). İl özel idaresinin karar organı olan il genel meclisi, seçimle işbaşına gelen üyelerden oluşur. Bu özelliği ise ona yerel yönetim kimliği kazandırmaktadır (Aydın, 2008). İl özel idaresinin diğer organı il encümeni, valinin başkanlığında, il genel meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere valinin her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşmaktadır (İl Özel İdaresi Kanunu, 2005).

İl özel idaresi personeli vali tarafından atanır ve il genel meclisi bilgisine sunulur. İl özel idare personeli, 10.06.2007 tarih ve 26548 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İl Özel İdareleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik çerçevesinde il özel idaresince yapılan norm kadro çalışmasına göre çalıştırılır. Sözleşmeli personel ile kısmi zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılmasında Belediye Kanunu’nun 49. maddesi uygulanır (MİGM, 2012).

İl özel idarelerinin il sınırları içinde ve belediye sınırları dışında yerine getirmeleri beklenen görevler, 5302 sayılı yasanın 6. maddesinde şu şekilde sıralanmaktadır:

1. İl özel idarelerinin il sınırları içinde yerine getirmekle sorumlu olduğu görevler:

Gençlik ve spor, sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri hariç ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer giderlerinin karşılanmasına vb. ilişkin hizmetler.

2. İl özel idarelerinin belediye sınırları dışında yerine getirmekle sorumlu olduğu görevler:

İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma, orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine yönelik hizmetler (İl Özel İdaresi Kanunu, 2005).

Köy halkına yönelik hizmetleri köy yönetimleri, kent ve kasaba (belde) halkına yönelik hizmetleri belediyeler yerine getirir ancak il özel idareleri il halkına dönük hizmetleri yerine getirmekle görevlidir. İl sınırları içerisinde hem köylerin hem de belediyelerin olması il özel idarelerinin sundukları hizmetin niteliğinin hem kırsala hem de kente yönelik olmasını sağlamaktadır (Keleş, 2006, s.145). Görevleri bakımından geniş bir alana yönelik hizmet veren il özel idareleri, sahip oldukları kapasite ve olanaklar bakımından değerlendirildiğinde ağır bir iş yüküne sahiptir. Bu da onların görevlerini tam anlamıyla yerine getirememesine neden olmaktadır (Kartal, 2010, s.202).

İl özel idarelerinin personel yetersizliği, ağır iş yükü gibi sorunları dışında görevlerini tam anlamıyla yerine getirememelerinin en önemli bir diğer nedeni, devlet bütçesinden aldıkları payın yetersiz olmasıdır. İl özel idarelerinin gelirlerinin başında vergi, resim, harç ve katılma paylarıyla genel bütçe vergi gelirlerinden kendilerine ayrılan paylar gelmektedir. 2012 yılı sonu itibarıyla yasalaşan 6360 sayılı kanun düzenlemesine göre tüzel kişiliği sona erdirilen 29 il özel idaresi dışında varlıkları devam edecek diğer il özel idarelerinin genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamından 0,5 oranında pay alması uygun görülmüştür (On Üç İlde..., 2012). İl özel idarelerinin gelirleri çoğunlukla bina, tesis, araç-gereç, personel, alt yapı, bakım ve onarım masraflarını karşılamak için kullanılmaktadır (İl Özel İdaresi Kanunu, 2005). Gelirleri özellikle belediyelere kıyasla yetersiz görülse de, bu kurumlar, Cumhuriyet tarihi boyunca disiplinli bir politika sayesinde birkaç yıl hariç genelde bütçe fazlası vermeleriyle öne çıkmışlardır. Bunun il özel idarelerinin görev alanına giren birçok hizmetin merkezi idareye devredilmesi ve merkezi idarenin temsilcisi olan valinin getirdiği bütçe sınırlamalarından kaynaklandığını söylemek mümkündür (Altıntaş, 2007, s.50).

Halk Kütüphaneleri ve Yerel Yönetimler

Halk kütüphanesi için yapılan tanımlarda onların yerine getirdiği hizmetler ve yönetsel özellikleri bakımından yerel nitelikli kurumlar olduğuna vurgu yapanlar mevcuttur. Bu tanımların en önemli örneklerinden biri, IFLA tarafından geliştirilmiştir. Bu tanıma göre; “halk kütüphanesi, bireylerin ve toplumun yararı için çok çeşitli bilgiye yerel düzeyde erişim sağlayan toplumsal bir araçtır” (IFLA, 2007, s.39). UNESCO (1994) tarafından geliştirilmiş olan “Halk

Kütüphanesi Bildirgesi”nde halk kütüphanelerinin bilgiye yerel geçiş kapısı olduğu vurgulanmakta ve halk kütüphanesi, kullanıcıların her türlü bilgi ihtiyacının karşılandığı yerel merkezler olarak tanımlanmaktadır. Dünyada özellikle gelişmiş ülkelerde örneklerine sıkça rastlanıldığı üzere, halk kütüphaneleri, yerel meclis ya da kütüphane kuruluna seçilmiş kişilerin olduğu yerel topluluk temsilcilerinden oluşan bir organ tarafından yönetilmesi uygun olan kurumlardır (IFLA, 2007, s.50).

Yukarıda söz edilen yerleşmiş anlayışa göre, halk kütüphaneleri, yerel hizmet birimleri olarak görüldüğünden, halk kütüphanesi sistem ve hizmetlerindeki değişimin boyutunu ve niteliğini belirleyen en önemli unsurun hizmet verilen ülkenin koşulları olduğu söylenebilir. Halk kütüphanelerinin yerel nitelikleri göz önünde bulundurulmadığında, onların hizmet verdiği ülkelerden çok bu konuda gelişmiş ülkelerin özellikleri değişimin niteliği konusunda belirleyici unsur olabilecektir (Yılmaz, 1999, s.29). Buna göre, halk kütüphaneleri ile ilgili yönetim yapısının belirlenmesinde yapılması gereken, hizmet verilen ülkenin ekonomik, toplumsal, kültürel, yönetsel, siyasal vb. şartlarının iyi analiz edilmesi ve her sistemin avantaj ve dezavantajlarının göz önünde bulundurulmasıdır (Yılmaz, 2005, s.59).

Halk kütüphanesi ile ülkelerin yönetim organları arasındaki ilişkiler farklı şekillerde olabilmektedir. Halk kütüphanelerinin bazı ülkelerde bölgesel ve eyalet düzeyinde örgütlenmiş olduğu görülmektedir (IFLA, 2007, ss.39-40). Yılmaz (2005, ss.58-59), dünyada halk kütüphanelerinin “merkeziyetçi”, “bölgesel” ve “doğrudan yerel yönetimlere dayalı” olmak üzere başlıca üç sistem altında toplandığını belirtmektedir:

1. Merkeziyetçi halk kütüphanesi sistemi: Merkezi halk kütüphanesi sisteminde ülkedeki tüm halk kütüphanelerini kapsayacak yasa, yönetmelik vb. düzenlemeleri çıkarma ve denetleme işi merkezi yönetim sorumluluğundadır. Bu sistemi uygulayan ülkelere örnek olarak eski sosyalist devletler verilebilir.

2. Bölgesel halk kütüphanesi sistemi: Halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere bağlı olarak hizmet verdiği bu sistemde ulusal düzeyde yasa çıkarma ve denetim işlevi büyük ölçüde merkezi hükümet tarafından yerine getirilmekte, halk kütüphanelerinin örgütlenmesi ile birlikte verdikleri hizmetler ile ilgili düzenlemeler, eyalet düzeyinde gerçekleştirilmektedir. İskandinav ülkeleri ve ABD bunlara örnek olarak verilebilir.

3. Doğrudan yerel yönetimlere dayalı halk kütüphanesi sistemi: Yetkilerin merkezi hükümet ve yerel yönetimler arasında paylaştırıldığı ülkelerde görülen bir halk kütüphanesi sistemidir. Yasa, yönetmelik vb. çıkarma ve denetim işlerinin merkezi hükümet eliyle gerçekleştirildiği bu sistemde halk kütüphanesi hizmetleri, doğrudan yerel yönetimlerin sorumluluğundadır. İngiltere’deki halk kütüphaneleri buna örnek olarak verilebilir.

Yerel yönetim idaresi altında bulunan halk kütüphanelerinin en iyi hizmeti verebilmesinde en önemli gereksinimlerden biri, onların yerel yönetim organları ile uyum içinde çalışabilmesidir (Bowler, 1964, s.50). Ancak bu uyum çoğunlukla halk kütüphaneleri programlarının yerel yönetimleri sahip oldukları politikalar bakımından desteklemesi ile gerçekleşir (Urban Libraries Council, 2012). Konuya halk kütüphaneleri boyutuyla baktığımızda, yerel yönetim idaresinde halk kütüphaneleri için bazı avantajlar yanında dezavantajlı durumlar da ortaya çıkabilecektir. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

Halk kütüphanesi hizmetlerinin yerel yönetimler sorumluluğunda olmasının avantajları:

- Yönetim ve hizmetlerde bürokrasi azalabilir ve halk kütüphanelerinin bina yapım-onarım, ısınma, aydınlatma vb. sorunları yerinden yapılan saptamalarla daha kolay çözülebilir.
- Halk kütüphanelerinin yerel nitelikleri daha da güçlenebilir.
- Kütüphane yöneticisinin karar alma gücü artabilir.
- Hizmetler yörenin özellik ve gereksinimleri daha çok dikkate alınarak sunulabilir.
- Yerel halk, kütüphaneye daha çok sahip çıkabilir (Faydalıgöl ve Yılmaz, 2007, ss.422-423).

Halk kütüphanesi hizmetlerinin yerel yönetimler sorumluluğunda olmasının dezavantajları:

- Yasal bir dayanak olmazsa;
- Halk kütüphanesi hizmetleri günlük politikadan etkilenebilir.
- Kütüphanelerin yönetimi ve gelişimi yerel yöneticilerin kişisel duyarlılığına bağlı

kalabilir,

- Kütüphanelerin bina, personel ve finansmanı başka amaçlar için kullanılabilir.

Yasal dayanakları olduğu halde sivil toplum kuruluşları (meslek örgütü vb.) duyarsız kalırsa;

- Personelin meslek içi eğitim olanakları azalabilir,
- Personelin çalışma koşulları ve özlük hakları kötüleşebilir,
- Hizmetlerde standardizasyon sağlanamazsa; kütüphaneler arasında gelişme farklılıkları görülebilir ve aralarında eşgüdüm sorunları yaşanabilir.

Merkezi bir güç (yönetim birimi) olmazsa;

- Kütüphanecilik konusunda ulusal düzeyde politika, strateji ve standart geliştirme ve denetim sorunları yaşanabilir,
- Personelin kütüphane hizmetlerini yerine getirmede danışma imkânı ortadan kalkabilir (Faydalıgöl ve Yılmaz, 2007, s.423).

Türkiye’de Halk Kütüphanesi Sistemi ve Halk Kütüphanelerinin Yerel Yönetimlere Devri Süreci

Halk kütüphaneleri, Türkiye’de var olan merkezi ağırlıklı kamusal yapının bir parçası olarak hizmet vermektedir. Türkiye’de uygulanan merkeziyetçi halk kütüphanesi sistemi, Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı KYGM idaresindedir. Sistemde merkez olan KYGM, Türkiye’de halk kütüphanesi hizmetlerini planlamakta, bu hizmet için gerekli finansman, personel, derme ve bina ihtiyaçlarını karşılayarak strateji, standartlar, yasal yapı, denetim ve yeni hizmet alanlarını oluşturmaktadır (Yılmaz, 2005, ss.64). 2013 yılı Şubat ayı verilerine göre, KYGM’ye bağlı taşra teşkilatı altında 1107 halk ve çocuk kütüphanesi, 5 edebiyat müze kütüphanesi ve 36 gezici kütüphane ile hizmet verilmektedir (KYGM, 2013). Merkezden yönetim anlayışının yarattığı etki sonucu Türkiye’de halk kütüphanesi hizmetlerinde ağır bir bürokrasi, bağımlı bir yapı ve merkezi niteliğin ön plana çıkmış olduğu bir gerçektir. Bunun yanında yine merkeziyetçi sistemin getirdiği olumsuz koşullar sonucu Türkiye’de halk kütüphaneleri, günlük politik tartışmaların içinde yer almaktadır. Günlük politik kaygılardan uzak halk kütüphanelerinin yüksek nitelikte hizmet vermesi ise daha olasıdır (Yılmaz, 1999, ss.35). Ancak mevcut yapı altında Türkiye’deki halk kütüphanelerinin merkezi yönetim idaresinin bir karakteristiği olan bürokratik anlayıştan bağımsız hizmet vermesi mümkün görünmemektedir (Yılmaz, 1999, ss.37).

Merkezi yönetim idaresindeki halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devri, Türkiye’de son yıllarda sürekli tartışılan, taslak yasal metinleri TBMM’de ilgili komisyonlara kadar gelen ancak Genel Kurul’a inmeyen, buna karşın gerçekleşme olasılığını yitirmeyen bir konudur. Yılmaz (2005, ss.57-58), Türkiye’de son yıllarda kamu yönetim yapısında “merkeziyetçi yönetim” yapısından “yerel ağırlıklı yönetim” yapısına geçişi öngören yeniden yapılandırma çalışmalarından merkezi yönetim idaresinde olan halk kütüphanelerinin de etkileneceğini ve yaşayacakları değişimin Cumhuriyet tarihinin en büyük değişimi olacağı öngörüsünde bulunmuştur. Bu noktada, Yılmaz (2005, ss.62)’in yapılacak değişimin yasal güvenceye alınmasının halk kütüphanelerinin varlığı ve geleceği için büyük önem taşıdığını vurgulamış olması önemlidir.

Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmayan ve yürürlüğe girmeyen 2004 tarihli *Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun* çalışması, son yıllarda halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devrini gündeme getiren çalışmaların ilkidir. Kanun çalışması ile Türkiye’de kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması için kapsamlı değişiklikler planlanmış, bu doğrultuda merkezi idare yönetimindeki birçok kurum gibi halk kütüphanelerinin de merkezi yönetim idaresinden ayrılarak yerel yönetimlere devredilmesi öngörülmüştür (Kamu..., 2004). Yasa çalışmasında, halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere bağlı olduğu bir sistemde merkezi idarenin de etkisinin olması gerektiğinin belirtilmesi önemlidir. Demircioğlu (2007, ss.117), çalışmasında yasadaki bu düzenlemeyi desteklemiş; buna gerekçe olarak ise standartları ve hukuki metinleri düzenleme, yol gösterme, destekleme, geliştirme ve planlama gibi faaliyetlerin merkezi idare tarafından yerine getirilmesi uygun işler olmasını göstermiştir.

Halk kütüphaneleri dahil bazı kamu kuruluşlarının yürüttüğü hizmetlerin yerel yönetimler tarafından yerine getirilmesini öngören *Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı* yasalaşmamış olmakla birlikte söz konusu tasarıda öngörülen bazı düzenlemeler sonraki dönemlerde ayrı ayrı yasal düzenlemelerle çıkarılmaya çalışılmıştır. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan 2006 tarihli *Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Bazı Taşra Kuruluşlarının İl Özel İdareleri ve Belediyelere Devredilmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı* bu yasal düzenlemelerden birisidir (Yılmaz, Baklacı, Çetin, Güler, Güneyoğlu ve İskenderoğlu, 2010, s.477). Kanun tasarısı ile Bakanlığın taşra teşkilatında yer alan kütüphane, kültür merkezi, danışma bürosu, güzel sanatlar galerisi ve müzelerden belediye sınırları içinde yer alanların belediyelere; bu sınırlar dışında kalanlar ile il halk kütüphaneleri ve arkeolojik eser bulunan müzelerin il özel idarelerine devredilmesi öngörülmüştür (Kültür..., 2004). Ancak, bu tasarı da TBMM'deki yasalaşma sürecini tamamlayamamıştır.

Halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devri ile ilgili yapılan son kanun çalışması, komisyonlarda görüşülerek kabul edilen 2010 tarihli *Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı*'dır (Kültür..., 2010). *Söz konusu yasa tasarısı* ile il ve büyükşehirlere bağlı merkez ilçe halk kütüphanelerinin, halen olduğu gibi Kültür ve Turizm Bakanlığı-KYGM'ye bağlı olarak hizmet vermeyi sürdürmesi, diğer ilçe halk kütüphanelerinin ise özel idarelere devredilmesi planlanmıştır (Yılmaz, Baklacı, Çetin, Güler, Güneyoğlu ve İskenderoğlu, 2010, s.478). Yılmaz (2010), yasa tasarısı incelendiğinde, "halk kütüphaneleri aslında önemli kurumlar değildir, bu nedenle yerel yönetimlere devredilebilir", biçiminde bir anlayışın sezildiğini belirterek konu ile ilgili çekincesini ortaya koymaktadır. Tasarı yasalaşamamıştır ancak sonraki dönemlerde halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devriyle ilgili yapılan çalışmalar gündemde kalmayı sürdürmüştür.

Genel görüşler ve gelinen nokta göstermektedir ki, Türkiye'de halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devri, gerçek bir yerinden yönetim yapısının oluşturulması halinde ve belirli bir plan çerçevesinde uygun olabilecektir (Yılmaz, 1999, s.38). Konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmalarda görülen en önemli eksiklik, kütüphaneler ve kütüphaneciler dışında devir sürecinin bir diğer tarafı konumunda olan yerel yöneticilerle ilgili durumun ve onların görüşlerinin kapsamlı bir biçimde ortaya konulamamış olmasıdır. Bu çalışma, bu konudaki eksikliği gidermek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Bulgular ve Değerlendirme

Bu kısımda araştırma kapsamında Türkiye'deki 81 il ve bunlara bağlı 81 ilçenin özel idare yöneticisine uygulanan "Halk Kütüphanelerinin Özel İdarelere Devri Konusunda Özel İdare Yöneticilerinin Görüşleri Anketi" ile elde edilen veriler değerlendirilecektir. Daha önce Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Yöntemi bölümünde de belirtildiği gibi il ve ilçe özel idareleri, aynı işlevlere sahip olmaları ve aynı örgütlenmenin parçaları olmaları nedeniyle değerlendirmelerde birlikte (aynı örneklem grubunda) ele alınmıştır. Birlikte değerlendirilmelerinin içerikle ilgili nedeni de bu çalışmada ele alınan konuların çok büyük bir bölümünde il ve ilçe yöneticilerinin aynı fikirde olmalarıdır. Ancak, araştırmada il ve ilçe özel idare yöneticilerinin bazı konulardaki görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu durumlarda, ilgili konulara ait veriler, tablolarda il ve ilçe özel idareleri için ayrı ayrı gösterilecek ve değerlendirilecektir.

Özel İdare Yöneticilerinin Özel İdarelerin Durumuna İlişkin Görüşleri

Özel idarelerin bugünkü mevcut durumu yanında sahip olduğu yapı ve olanakları ile görev ve sorumluluklarını tam anlamıyla yerine getirip getirmediğini belirlemek, bu kurumlara devredilmesi gündeme gelen halk kütüphanelerinin geleceği için önemlidir. Bu gerekçeden hareketle, özel idarelerin bütçe, personel, altyapı vb. alanlardaki mevcut durumları ile görev ve sorumluluklarına ilişkin elde edilen veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

(Tablo 2): Özel İdare Yöneticilerinin Görev Yapmakta Oldukları Özel İdarelerinin Belli Konulardaki Durumu Hakkındaki Görüşleri

Aşağıdaki unsurlar itibarıyla özel idarenizin durumu nasıldır?	Yeterli		Kısmen Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Bütçe	37	29,6	48	38,4	40	32,0	125	100,0
Personel	28	22,4	43	34,4	54	43,2	125	100,0
Bina	46	36,8	34	27,2	45	36,0	125	100,0
Hizmetler	51	40,8	67	53,6	7	5,6	125	100,0
Mevzuat	51	40,8	63	50,4	11	8,8	125	100,0
Halkla ilişkiler	62	49,6	48	38,4	15	12,0	125	100,0
Yönetim	73	58,4	45	36,0	7	5,6	125	100,0
Kültürel faaliyetler	16	12,8	57	45,6	52	41,6	125	100,0

Tablo 2 verilerine bakıldığında, özel idare yöneticilerinin görev yaptıkları özel idarelerle ilgili en büyük oranda yetersiz (%43,2) bulunduğu konu personel durumudur. Tabloda personel yetersizliğini sırasıyla kültürel faaliyetler (%41,6), bina (%36,0) ve bütçe (%32,0) izlemektedir. Aynı verilere göre, özel idare yöneticileri, özel idarelerini en büyük oranda (%58,4) yönetim işleri bakımından yeterli görmektedirler. Yönetim işlerini sırasıyla halkla ilişkiler (%49,6), hizmetler (%40,8) ve mevzuat (%40,8) izlemektedir. Konuyla ilgili olarak daha önce yapılmış bir araştırmada da özel idare yöneticilerinin özel idarelerinin personel durumlarını özellikle nitelik bakımından «yetersiz» görmekte oldukları ortaya konulmuştur (Kartal, 2010, s. 249). Türkiye’de var olan halk kütüphanesi sisteminde de birincil öncelikli sorunun personel yetersizliği olduğu göz önüne alınırsa, devir halinde özel idarelerdeki personel sorunu ile bir çakışma olacağı ve sorunun daha da büyüyeceği öngörülebilir.

Elde edilen sonuçlar il ve ilçe özel idareleri bazında değerlendirildiğinde özel idare yöneticilerinin görev yapmakta oldukları özel idarelerinin personel durumu ile ilgili görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı ($p=,002$) olduğu görülmektedir. Bu durumla ilgili olarak, il ve ilçe özel idare yöneticilerinin görev yapmakta oldukları özel idarelerinin personel durumu ile ilgili görüşlerinin yer aldığı veriler (Tablo 3) aşağıda yer almaktadır.

(Tablo 3): İl ve İlçe Özel İdare Yöneticilerinin Görev Yapmakta Oldukları Özel İdarelerinin Personel Durumu Hakkındaki Görüşleri

Özel idarenizin personel durumu nasıldır?	İl Özel İdaresi		İlçe Özel İdaresi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	17	25,8	11	18,6	28	22,4
Kısmen Yeterli	30	45,5	13	22,0	43	34,4
Yetersiz	19	28,8	35	59,3	54	43,2
Toplam	66	100,0	59	100,0	125	100,0

Tablo verilerine göre, ilçe özel idarelerinde personel durumunu yetersiz görenlerin oranı en yüksektir (%59,3). İl özel idare yöneticileri arasında ise personel durumunu “kısmen” yeterli görenler en büyük çoğunluktadır (%45,5). Her iki özel idare türünde de personel durumunu yeterli görenlerin oranı (il: %25,8 ve ilçe: %18,6) en azdır.

(Tablo 4): İl ve İlçe Özel İdare Yöneticilerinin Türkiye’de Özel İdarelerin Görevlerini Tam Anlamıyla Yerine Getirip Getirmediği ile İlgili Düşünceleri

Sizce Türkiye’deki özel idareler görevlerini tam anlamıyla yerine getirebiliyor mu?	İl Özel İdaresi		İlçe Özel İdaresi		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	15	22,7	19	32,2	34	27,2
Hayır	5	7,6	13	22,0	18	14,4
Kısmen	46	69,7	26	44,1	72	57,6
Bir fikrim yok	0	0,0	1	1,7	1	0,8
Toplam	66	100,0	59	100,0	125	100,0

Araştırma ile elde edilen bir diğer önemli bulgu, il ve ilçe özel idare yöneticilerinin Türkiye’de özel idarelerin görevlerini tam anlamıyla yerine getirip getirmediği ile ilgili görüşleri arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı ($p=,017$) olduğudur. Buna göre, Tablo 4 verilerini il ve ilçe özel idareleri bazında değerlendirildiğimizde, ilçe özel idaresi yöneticilerinin il özel idaresi yöneticilerine göre önemli bir farkla özel idarelerin görevlerini tam anlamıyla yerine getirdiğini düşünmediği görülmektedir (il: %7,6 ve ilçe: %22,0). Her iki tür özel idarenin yöneticileri de en büyük çoğunlukla (il:%69,7 ve ilçe:%44,1) özel idarelerin görevlerini “kısmen” yerine getirdiğini düşünmektedir. Ancak bu görüşü bildiren il özel idare yöneticisi sayısının ilçe özel idare yöneticisi sayısına göre önemli oranda yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Tablodan genel olarak özel idare yöneticilerinin en büyük bölümünün (%57,6) bu kurumların halen sahip oldukları görev ve sorumlulukları yerine getirmede “kısmen” yeterli olduklarını düşündükleri anlaşılmaktadır. Söz konusu yöneticilerin sadece dörtte bire yakın bir oranının (%27,2) bu kurumların şu anki performansını yeterli gördüğü belirlenmiştir. Bu, özel idarelerin şu anki performansları ile halk kütüphanelerini devralmaya yeterince hazır olmadıklarını göstermektedir.

Özel İdare Yöneticilerinin Halk Kütüphanelerinin Özel İdarelere Devri Konusunda Genel Tutumları

Olası bir devir öncesi özel idare yöneticilerinin yasal süreç, yapılması planlanan düzenlemeler vb. konular hakkındaki genel tutum ve görüşleri, onların devre ne kadar hazır olduklarını gösterecek önemli bir değerlendirme kriteri olarak düşünülebilir.

(Tablo 5): Özel İdare Yöneticilerinin Devir Öncesi Bu Hizmetlere Çerçeve Çizecek Yasal Düzenlemeler ile İlgili Görüşleri

Devir gerçekleşmeden önce bu hizmetlere çerçeve çizecek yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinin gerekli olduğuna katılıyor musunuz?	Sayı	%
Katılıyorum	104	83,2
Kısmen katılıyorum	9	7,2
Katılmıyorum	12	9,6
Toplam	125	100,0

Tablo 5’teki verilere göre, özel idare yöneticilerinin devir gerçekleşmeden önce bu hizmetlere çerçeve çizecek yasal düzenlemelerin yapılmasının önemli olduğuna büyük oranda (%90,4) “katıldıkları” ya da “kısmen katıldıkları” görülmektedir. Veriler değerlendirildiğinde, özel idare yöneticilerinin halk kütüphaneleri devredilmeden bu hizmetlere çerçeve çizecek yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesini mutlak bir gereklilik olarak gördükleri söylenebilir.

(Tablo 6): Özel İdare Yöneticilerinin Devir Öncesi Sürecin İyi Planlanması ve Pilot Uygulamalar ile İlgili Görüşleri

Devir gerçekleşmeden önce sürecin iyi planlanması ve pilot uygulamalar gerçekleştirilmesi gerektiğine katılıyor musunuz?	Sayı	%
Katılıyorum	98	78,4
Kısmen katılıyorum	11	8,8
Katılmıyorum	16	12,8
Toplam	125	100,0

Tablo 6’deki verilerde görüldüğü gibi, özel idare yöneticilerinin büyük çoğunluğu (%87,2), devir öncesi sürecin iyi planlanması ve pilot uygulamalar gerçekleştirilmesinin önemli olduğu düşüncesindedir. Buna göre, özel idare yöneticilerinin, sürecin iyi planlanarak pilot uygulamalar gerçekleştirilmesini devirle ilgili çalışmalardan olumlu sonuçlar elde edilebilmesi için mutlak bir gereklilik olarak gördükleri söylenebilir.

(Tablo 7): Özel İdare Yöneticilerinin İl / İlçelerindeki Halk Kütüphanelerinin Özel İdarelere Devri ile İlgili Düşünceleri

İl / ilçenizdeki halk kütüphanelerinin özel idarenize devri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?	Sayı	%
Hiçbir şekilde devredilmemeli, var olan haliyle kalmalıdır.	43	34,4
Gerekli yasal düzenlemeler ve alt yapı koşulları sağlanarak devredilebilir.	67	53,6
Var olan koşullarda devredilebilir.	3	2,4
Diğer	12	9,6
Toplam	125	100,0

Tablo 7’ye göre, araştırmaya katılan özel idare yöneticilerinin yarısından fazlası (%53,6), daha önce Tablo 5’te sunulan verilere paralel bir şekilde, halk kütüphanelerinin “gerekli yasal düzenlemeler ve altyapı koşulları sağlanarak” özel idarelere devredilmesinin uygun olacağını belirtmektedir. Ancak tablodaki verilerde gerekli yasal düzenlemeler ve alt yapı koşulları sağlansa bile halk kütüphanelerinin hiçbir şekilde devredilmeyip, var olan haliyle kalması gerektiğini düşünen yönetici oranının yüksekliği (%34,4) dikkat çekicidir. Halk kütüphanelerinin “var olan koşullarda özel idarelere devredilebileceğini” düşünenlerin oranının çok düşük (%2,4) kalması da burada üzerinde durulması gereken önemli bir diğer sonuçtur. Konu ile ilgili olarak “Diğer” seçeneğini belirtenlerin oranı (%9,6) önemlidir. Bu seçeneği işaretleyerek gerekçesini açıklayanlar arasında çoğunlukla halk kütüphanelerinin özel idarelere değil, belediyelere devrinin daha uygun olacağını belirtenler bulunmaktadır. Bu verilere göre, özel idare yöneticilerinin halk kütüphaneleri devredilecekse, öncesinde gerekli yasal düzenlemelerin yapılmasını ve alt yapı koşullarının sağlanmasını gerekli gördükleri anlaşılmaktadır. Özel idare yöneticileri arasında kütüphanelerin hiçbir şekilde devredilmemesi düşüncesinin de yaygın olduğu böyle bir durumda, halk kütüphanelerini hiçbir yasal düzenleme yapmadan ve gerekli altyapı koşullarını sağlamadan devretmek, önemli sorunları da beraberinde getirebilecektir. Devrin halk kütüphanesi hizmetleri üzerinde yaratacağı etkiye ilişkin yönetici görüşleri, sürecin geleceğine ışık tutacak olması bakımından önemlidir. Buna ilişkin veriler aşağıdaki tabloda (Tablo 8) gösterilmektedir.

(Tablo 8): Özel İdare Yöneticilerine Göre Devrin Halk Kütüphanesi Hizmetleri Üzerinde Yaratacağı Etki

Devrin gerçekleşmesi halk kütüphanesi hizmetleri açısından nasıl bir durum ortaya çıkaracaktır?	Sayı	%
Daha iyi olacaktır.	44	35,2
Genel olarak bir değişiklik olmayacaktır.	57	45,6
Daha olumsuz bir durum ortaya çıkabilecektir.	24	19,2
Toplam	125	100,0

Tablo 8 verilerine göre, özel idare yöneticilerinin büyük bir kısmının (%45,6), devrin gerçekleşmesi halinde halk kütüphanesi hizmetlerinde “genel olarak bir değişiklik olmayacağı” düşüncesini taşıdığı görülmektedir. Bunu, devrin halk kütüphanesi hizmetlerini daha iyi hale getireceğini düşünen özel idare yöneticileri (%35,2) izlemektedir. Daha olumsuz bir durum ortaya çıkacağını düşünen özel idare yöneticileri genel dağılım içinde en az orana (%19,2) sahiptir. Elde edilen veriler, özel idare yöneticilerinin genellikle, yönetimleri altında halk kütüphanesi hizmetlerinde bir değişiklik olmayacağını düşünmekte olduklarını göstermektedir. Bu da “Türkiye’de özel idare yöneticilerine göre, halk kütüphanelerinin özel idarelere devri, halk kütüphaneleri ile ilgili var olan durumu değiştirmeyecektir” şeklinde oluşturduğumuz araştırma hipotezimizi desteklemektedir.

Araştırmamızın en önemli konularından birisi, özel idare yöneticilerinin halk kütüphanelerinin devrini isteyip istememe durumudur. Devir gerçekleşmeden önceki süreç sırasında mutlaka göz önünde bulundurulması gerektiğini düşündüğümüz bu veriler Tablo 9’da yer almaktadır.

(Tablo 9): Özel İdare Yöneticilerinin Halk Kütüphanesinin Özel İdarelere Devrini İsteyip İstememe Durumları

Halk kütüphanesinin özel idarenize devrini istiyor musunuz?	Sayı	%
Evet	49	39,2
Hayır	76	60,8
Toplam	125	100,0

Tabloda görüldüğü gibi, özel idare yöneticileri, üçte iki gibi önemli bir oranla (%60,8) halk kütüphanelerinin özel idarelere devrini istememektedir. Konuyla ilgili olarak daha önce ele aldığımız diğer verilerden hareketle, özel idare yöneticilerinin devrin gerçekleştirilmesi için yapılanları ve var olan koşulları yeterli görmemelerinin bu tabloyu ortaya çıkarmış olduğu söylenebilir. Bölümde buraya kadar sunulan tablolardan elde edilen sonuçları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz. Buna göre özel idare yöneticileri;

1. Özel idarelerin en çok “personel yetersizliği” nedeniyle sorunlar yaşamakta olduğunu belirtmektedirler.

2. Özel idarelerin bugün sahip oldukları sorumlulukları “kısmen” yerine getirebilmekte olduğunu düşünmektedirler.

3. Devrin gerekli yasal düzenlemeler yapılması ve altyapı koşulları sağlanması halinde uygun olacağını düşünmektedirler.

4. Devrin halk kütüphanesi hizmetleri üzerinde genel olarak bir değişikliğe neden olmayacağı inancındadırlar.

5. Büyük bir çoğunlukla halk kütüphanelerinin özel idarelere devrini istememektedirler. Yukarıdaki 5 maddenin tümü *özel idarelerin böyle bir düzenlemeye hazır olmadıklarını ve özel idare yöneticilerinin halk kütüphanelerinin özel idarelere devri ile ilgili olumsuz bir yaklaşımda olduklarını* göstermektedir.

Özel İdare Yöneticilerinin Halk Kütüphanelerinin Özel İdarelere Devri Konusunda Halk Kütüphanesi Unsurlarına İlişkin Görüşleri

Çalışmada, özel idare yöneticilerinin devir sonrası kütüphane hizmetleri, yönetim, bina, kullanıcılar, derme, bütçe, personel ve diğer konularda nasıl bir durumun ortaya çıkacağını düşündüklerini gösteren görüşleri de elde edilmiştir. İlgili verilerle birlikte devir açısından yapmış olduğumuz bir olumluluk/olumsuzluk değerlendirmesi aşağıdaki tabloda (Tablo 10) yer almaktadır.

(Tablo 10): Özel İdare Yöneticilerinin Devir Durumunda Halk Kütüphanesi Unsurları, Hizmetleri ve Yönetiminin Nasıl Olacağı ile İlgili Görüşleri ve Bunların Devir Açısından Olumluluk /Olumsuzluk Değerlendirmesi

	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Devir açısından Olumlu	Devir açısından Olumsuz
	%	%	%		
Halk kütüphanelerinin özel idarelere devredilmesi halinde;					
1. Hizmetler					
Halk kütüphanesi daha iyi hizmet verecektir.	32,0	36,8	31,2		√
Halk kütüphanesi hizmetleri zayıflayacaktır.	18,4	20,0	61,6	√	
Halk kütüphanelerinin sorunları daha kolay bir şekilde çözülecektir.	46,4	32,0	21,6	√	
Halk kütüphanesi yönetimi ve hizmetlerin yerine getirilmesinde bürokratik işlemler azalacaktır.	42,4	26,4	31,2	√	
Kütüphanede kültürel etkinlikler gerçekleştirme olanakları artacaktır.	36,8	33,6	29,6	√	
Kütüphaneler halkın değişik etkinliklerde daha fazla bir araya geleceği kültür merkezleri olacaktır.	33,6	33,6	32,8		√
Halk kütüphanelerinin diğer kütüphanelerle ilişkileri ve işbirliği azalacağı için sıkıntılar yaşanacaktır.	30,4	28,8	40,8	√	
Özel idareler konuda tecrübeleri olmadığı için halk kütüphanesi hizmetlerinde sıkıntı yaşayacaklardır.	37,6	30,4	32,0		√
2. Yönetim					
Halk kütüphaneleri ile ilgili yasal düzenlemelerin (mevzuat) çıkması güçleşecektir.	20,0	25,6	54,4	√	
Sorumlu bakanlık içinde faaliyet gösteren merkezi birimin etkinliğinin sürdürülmesi zorlaşacaktır.				√	

<i>4. Kullanıcılar</i>					
Halk kütüphanesinin üye sayısı artacaktır.	30,4	29,6	40,0		√
Halk kütüphanesini ziyaret edenlerin sayısı artacaktır.	25,6	28,0	46,4		√
<i>5. Derme</i>					
Kütüphane dermesinin oluşturulmasında yöre halkının gereksinimleri daha fazla göz önünde bulundurulacaktır.	40,8	37,6	21,6	√	
Kütüphaneye kitap, dergi, CD vb. kaynakların seçiminde özel idarenin kütüphaneci üzerinde etkisi olacaktır.	40,8	35,2	24,0		√
<i>6. Bütçe</i>					
Kütüphane kitap, dergi, CD alımı, hizmetler ve kültürel faaliyetleri için şimdikinden daha fazla bütçeye sahip olacaktır.	41,6	33,6	24,8	√	
<i>7. Personel</i>					
Kütüphane yöneticileri ve kütüphaneciler kütüphane hizmetlerinde daha rahat hareket edecektir.	35,2	24,8	40,0		√
Kütüphaneciler için meslek içi eğitim olanakları azalacaktır.	31,2	26,4	42,4	√	
Valilik ve kaymakamlık düzeyinde kütüphane yöneticileri ve kütüphanecilere daha çok sahip çıkılacaktır.	39,2	27,2	33,6	√	
Kütüphanecilerin çalışma koşulları ve özlük haklarında iyileşmeler olacaktır.	19,2	22,4	58,4		√
Kütüphanede yeni personel istihdam etme olanakları artabilecektir.	42,4	25,6	32,0	√	
<i>8. Diğer</i>					
Halk kütüphanesi üzerinde güncel politik etkiler artacaktır.	35,2	23,2	41,6	√	
Özel idareler halk kütüphaneleri ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmede sıkıntı yaşayacaklardır.				√	

Tablo 10'da *hizmetler, yönetim, bina, kullanıcılar, derme, bütçe, personel ve diğer* olmak üzere toplam 8 başlık altındaki verilere göre, çalışmada daha önce değerlendirilen ve toplamda 5 olumsuz sonucun elde edildiği tabloların aksine devir açısından olumlu ağırlıklı bir tablonun ortaya çıktığı görülmektedir (21 olumlu, 12 olumsuz sonuç). Tablodaki verileri kısaca değerlendirecek olursak özel idare yöneticileri devir gerçekleşirse;

- Kütüphanelerin daha iyi hizmet verip veremeyecekleri konusuna kararsız olsalar da kütüphane hizmetlerinin zayıflamayacağını ve hizmetlerde bürokrasinin azalacağını inancındadırlar. Ancak bunun yanında konudaki tecrübe eksiklikleri nedeniyle sorun yaşayabileceklerini düşünmektedirler.

- Halk kütüphanelerinin bina, bütçe ve personelinin özel idare amaçları için kullanılacağını ve mevzuat düzenlemelerinin daha kolay gerçekleştirilebileceğini düşünmektedirler. Ancak yönetimde özel idare yöneticisinin kütüphane yöneticisine göre etkisinin daha fazla olacağı görüşünü taşımaktadırlar.

- Kütüphane binasında ihtiyaç duyulabilecek onarım ve iyileştirme olanaklarının artacağını, ısınma, aydınlatma ve temizlik işlerinin daha iyi yürütüleceğini düşünmektedirler. Ancak kütüphane binasının daha cazip hale gelip gelmeyeceği konusunda kararsızdırlar.
- Özel idare yönetiminde halk kütüphanesi üye ve ziyaretçi sayısının artacağına inanmamaktadırlar.
- Kütüphane dermesi oluşturulurken yöre halkının gereksinimlerinin daha fazla göz önünde bulundurulacağını ancak kütüphaneye kaynak seçiminde özel idarenin kütüphaneci üzerinde etkisi olacağını düşünmektedirler.
- Kütüphane hizmetlerinin yerine getirilmesi için bütçe olanaklarının artacağı inancındadırlar.
- Kütüphane yöneticileri ve kütüphanecilere valilik ve kaymakamlık düzeyinde daha çok sahip çıkılacağına, kütüphanecilerin meslek içi eğitim olanaklarına sahip olacaklarına ancak kütüphane hizmetlerinde daha rahat hareket edemeyeceklerine inanmamaktadırlar.
- Özel idarelerin halk kütüphanelerine yeterli desteği ve önemi vereceğini, halk kütüphanelerinin üzerinde güncel ve politik baskıların söz konusu olmayacağını ancak özel idareler için gereksiz yükler getirebileceklerini düşünmektedirler.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular temelinde ortaya çıkan sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

- Özel idare yöneticilerine göre, özel idareler en çok personel yetersizliği nedeniyle sorunlar yaşamaktadır. Bu sorun ilçe özel idarelerinde daha fazladır. Bu sonuca göre, halk kütüphanelerinin şu anki koşullarda bu kurumlara devredilmesi halinde personel yetersizliği sorununun yaşanması olasılık dahilindedir.
  - Özel idare yöneticilerine göre, özel idareler bugün sahip oldukları sorumlulukları “kısmen” yerine getirebilmektedir. İlçe özel idaresi yöneticileri arasında özel idarelerin görevlerini yerine getiremediğini düşünenlerin oranı daha yüksektir. Buna göre, özel idarelerin şu an sahip oldukları performansları itibarıyla halk kütüphanelerini devralmaya hazır olmadıkları söylenebilir.
  - Halk kütüphanelerinin devri öncesi sürecin iyi planlanması ve pilot uygulamalar gerçekleştirilmesi yoluyla devre hazır olup olmadığının anlaşılması, özel idare yöneticilerince çok önemli görülmektedir.
  - Özel idare yöneticileri, halk kütüphanelerinin gerekli yasal düzenlemeler ve altyapı koşulları sağlanması halinde özel idarelere devrinin uygun olacağını düşünmekte, var olan koşullarda devrini ise istememektedirler. Bununla birlikte, hiçbir şekilde devrin gerçekleşmesini istemeyenlerin oranını oldukça yüksektir.
  - Özel idare yöneticileri devrin halk kütüphanesi hizmetleri üzerinde genel olarak bir değişikliğe neden olmayacağı inancındadırlar. Bu, yürütülmesi planlanan sürecin ne derece gerekli olup olmadığını göstermesi bakımından çok önemli bir sonucu ortaya koymaktadır.
  - Çalışma ile elde edilen en önemli sonuçlardan biri, özel idare yöneticilerinin büyük kısmının, halk kütüphanelerinin özel idarelere devrini istememesidir.
- Yukarıdaki sonuçlara ek olarak, özel idare yöneticileri, devrin gerçekleşmesi halinde;
- Halk kütüphanesi hizmetlerinde genel olarak bir değişiklik olmayacağı inancındadırlar.
  - Özel idare yönetiminde halk kütüphanesi sorunlarının daha kolay çözüleceği ve yönetim ve hizmetlerde bürokratik işlemlerin azalacağı düşüncesindedirler.
  - Bugüne kadar bir tecrübeleri olmadığı için özel idarelerin halk kütüphanesi hizmetlerinin yürütülmesi ve geliştirilmesi için yol göstermede sıkıntı yaşayacaklarını düşünmektedirler.
  - Halk kütüphanesi yönetiminde özel idare yöneticisinin kütüphane yöneticisine göre etkisinin daha fazla olacağı görüşündedirler.
  - Halk kütüphanesinin bina, bütçe ve personelinin gerektiğinde başka amaçlar için kullanılabilmesi düşüncesine katılmamaktadırlar.
  - Kütüphane binası için onarım ve iyileştirme olanaklarının artacağını, ısınma, aydınlatma, temizlik vb. işlerin daha iyi yürütüleceğini düşünmektedirler.

- Özel idare yönetiminde halk kütüphanesinin üye ve ziyaretçi sayısının artacağına inanmamaktadırlar.
- Kütüphane dermesinin oluşturulmasında yöre halkının gereksinimlerinin daha fazla göz önünde bulundurulacağını, bununla birlikte kütüphaneye kitap, dergi, CD vb. kaynakların seçiminde özel idarenin kütüphaneci üzerinde etkisi olacağını düşünmektedirler.
- Kütüphanenin kitap, dergi, CD vb. alımı, hizmetler ve kültürel faaliyetleri için şimdiki kadar daha fazla bütçeye sahip olacağını düşünmektedirler.
- Kütüphane yöneticileri ve kütüphanecilerin kütüphane hizmetlerinde daha rahat hareket edebileceği düşüncesinde değildirler.
- Özel idare yönetiminde kütüphaneciler için meslek içi eğitim olanaklarının azalabileceği fikrinde değildirler.
- Kütüphanecilere ve kütüphane yöneticilerine valilik ve kaymakamlık düzeyinde daha çok sahip çıkılacağı düşüncesindedirler.
- Halk kütüphanesi üzerinde güncel politik etkilerin artabileceği fikrini taşımamaktadırlar.
- Özel idarelerin halk kütüphaneleri ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmede sıkıntı yaşamayıp, kütüphanelere yeterli desteği vereceklerine inanmaktadırlar.
- Özel idarelerin halk kütüphanelerine yeterince önem verebileceğini düşünmektedirler.
- Halk kütüphanesinin özel idare için gereksiz yükler getirebileceği kaygısını taşımamaktadırlar.

Çalışma ile devrin halk kütüphanelerinin var olan durumunda anlamlı görülebilecek bir değişiklik yaratmayacağı sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu, özellikle özel idare yöneticilerinin devir sonrası halk kütüphanesi hizmetlerinde bir değişiklik olmayacağını düşündüklerini gösteren yanıtlarında ve çalışma sonuçları devir açısından olumluluk/olumsuzluk değerlendirilmesine alındığında kendini göstermektedir (*toplamda elde edilen 21 olumlu ve 17 olumsuz sonuç*). Bu sonuç, halk kütüphanelerinin özel idarelere devrinin gerekçelerini de zayıflatmakta, böyle bir değişikliğe neden gereksinim duyulduğu sorusunu gündeme getirmekte ve hatta düşünülen sürecin gereksiz ve yararsız olacağını akla getirmektedir. Bu sonucun özel idare yöneticilerinin görüşlerine dayalı olarak elde edildiği ve özel idare yöneticilerinin halk kütüphaneleri işlem ve hizmetleri ile ilgili farkındalık, duyarlılık ve bilinçlerinin yeterli olmadığı ve birçok önemli ayrıntıyı gözden kaçırabilecekleri de dikkate alınır, onların devirle ilgili yaklaşımlarını titizlikle değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla, bize göre, halk kütüphanelerinin özel idarelere devri söz konusu yöneticilerin öngördüklerinden daha olumsuz olabilecektir.

Bu değerlendirmeler ve çalışmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde halk kütüphanesi hizmetlerinin özel idarelere devri ile ilgili aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Halk kütüphanelerinin özel idarelere devri konusu, konunun uzmanı ve tarafı kişi ve kurumlar arasında profesyonel bir süreçte iyice tartışılmalı, değerlendirilmeli ve devir konusunda bilimsel verilere dayalı olarak karar verilmelidir.
- Bu nitelikteki bir karar sonucu eğer halk kütüphaneleri özel idarelere devredilecekse, bu sürecin gerektirdiği sağlam hukuksal altyapı oluşturulmalıdır.
- Hukuksal altyapısı oluşturulan bu süreç için bir strateji ve eylem planı geliştirilmelidir.
- Planlanan süreç pilot uygulamalarla sınanmalıdır. Ortaya çıkan eksiklik ve hatalar üzerinden gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
- Sağlanan hukuksal dayanaklar çerçevesinde ilgili kurumlar arasında ayrıntılı bir devir protokolü yapılmalıdır.
- Hem halk kütüphanelerinin hem de özel idarelerin bağlı olduğu üst birimler ve bakanlıklarda gerekli organizasyonel değişiklikler gerçekleştirilmelidir. Özellikle özel idarelerin bağlı olduğu İçişleri Bakanlığı'nda halk kütüphanesi hizmetlerinden sorumlu olacak merkezi bir birim oluşturulmalıdır.
- Gerek devir sırasında gerekse devir sonrasında kütüphanecilik alanında yer alan mesleki sivil toplum kuruluşları sürecin bir parçası olarak düşünülmelidir.
- Devir öncesi ve sonrası il özel idareleri ve bağlı olduğu kurumlar süreçle ve halk kütüphanesi hizmetleri ile ilgili olarak bilgilendirilmelidir.
- Mesleki ilke ve standartlar geliştirilmelidir.

• Halk kütüphaneleri özel idarelere ya tümüyle devredilmeli ya da hiç devredilmemelidir. Bir bölümünü bugünkü yapısıyla korumak ve diğer bölümünü devretmek yapılacak en büyük hata olacaktır.

Halk kütüphanelerinin bilimsel nitelikte olmayan, aceleye getirilmiş bir karar, iyi planlanmamış bir süreçle ve en önemlisi yerel yönetim yapısında ve halk kütüphanelerini ilgilendiren hukuksal yapıda anlamlı bir değişiklik yapılmadığı sürece özel idarelere devredilmesi, Türkiye’de halk kütüphanelerinin geleceği açısından geriye dönüşü olmayan olumsuz sonuçlar yaratabilecektir. Bu konuda yaşanan sürece ilişkin gözlemlerimiz son derece büyük riskler olduğu yönündedir. Kanımızca halk kütüphanelerinin özel idarelere devri konusu profesyonel olmayan bir yaklaşım çerçevesinde yürütülmektedir. Bu konuda “dikkatli olunması”, genel önerimizdir.

Kaynakça

- Açıkgöz, O. (2012). *Türkiye’de halk kütüphanesi hizmetlerinin özel idarelere devri konusunda özel idare yöneticilerinin yaklaşımları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Altıntaş, O. (2007). *İl özel idaresi harcamalarının mevcut ve potansiyel olarak fonksiyonel analizi* (Yayın No: DPT: 2743). Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Aydın, A. H. (2008). Bir “yerel yönetim” olan “özel idare”nin “genel meclisi” *Yerel Siyaset*, 33 (Eylül), 5-7. 29 Eylül 2011 tarihinde <http://www.yerelsiyaset.com/pdf/eylul2008/2.pdf> adresinden erişildi.
- Azaklı, S. ve İçin, Ö.Ö. (2009). Yerel yönetimlerin güncel sorunlarının çözümünde hizmet öncesi eğitim. K. Görmez ve M. Ökmen (Ed.). *Yerel yönetimlerin güncel sorunları içinde* (ss. 199-224). İstanbul: Beta Basım.
- Bowler, R. (Ed). (1964). *Local public library administration*. Chicago: The International City Managers’ Association.
- Çıngı, H. (1990). *Örnekleme kuramı*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi.
- Çiftçinar, R. (2006). Yeni İl Özel İdaresi Yasasına eleştirel bir bakış. *Yasama Dergisi*, 2 (Temmuz-Ağustos-Eylül), 123-145.
- Demircioğlu, Ö. (2007). *Türkiye’de halk kütüphanesi hizmetlerinin yerel yönetimlere devri konusunda kütüphane yöneticileri ve kütüphanecilerin yaklaşımları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Duman, H. (2004). Halk kütüphanelerinde yeniden yapılanma. *Türk Kütüphaneciliği*, 18 (4), 418-445.
- Eraslan, Z. (2009). Türkiye’de il özel idareleri ve kalkınma: Cumhuriyet öncesi dönem. K. U. Bilgin, A. Akay ve K. Ertan (Haz.). 4. *Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu (19-20 Ekim 2009): Bildiriler içinde* (ss.275-288). Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü.
- Faydalıgül, Ö.D. ve Yılmaz, B. (2007). Türkiye’de halk kütüphanesi hizmetlerinin yerel yönetimlere devri konusunda kütüphane yöneticilerinin ve kütüphanecilerin yaklaşımları. *Türk Kütüphaneciliği*, 21 (4), 414-439.
- IFLA (2007). *Halk kütüphanesi hizmeti: gelişim için IFLA/UNESCO ilkeleri* (B.Yılmaz, Çev.). (2. bs.). İstanbul: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi (Orijinali 2001’de yayımlanmıştır).
- İl Özel İdaresi Kanunu*. (2005). *T. C. Resmi Gazete*, 25745, 04 Mart 2005.
- Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısı (2004). 24 Mayıs 2010 tarihinde <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5227.html> adresinden erişildi.

- Kartal, N. (2010). *İl özel idarelerinin yeniden yapılandırılması: uygulama aşaması üzerine bir çözümleme*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi: Ankara.
- Keleş, R. (2006). *Yerinden yönetim ve siyaset* (5. bs.). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Bazı Taşra Kuruluşlarının İl Özel İdareleri ve Belediyelere Devredilmesi ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (2004). 24 Mayıs 2010 tarihinde <http://www.basbakanlik.gov.tr> adresinden erişildi.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (2010). 30 Temmuz 2010 tarihinde <http://www.basbakanlik.gov.tr> adresinden erişildi.
- KYGM. (2013). *Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü brifing metni*. Ankara: Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü.
- MİGM. (2012). 09 Mart 2012 tarihinde <http://www.migm.gov.tr/> adresinden erişildi.
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle
- Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2012). *T. C. Resmi Gazete*, 28489, 6 Aralık 2012.
- Tamer, M. (1994). *İl özel idaresi: yerel yönetim sistemi içindeki yeri ve geleceği*. Ankara: Tamer Ofset.
- Tekeli, İ. (1998). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde kentsel gelişme ve kent planlaması. Y. Sey (Ed.). *75 yılda değişen kent ve mimarlık içinde* (ss. 1-24). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
- TÜİK. (2012). 04 Nisan 2012 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr> adresinden erişildi.
- UNESCO (1994). *Public library manifesto*. 15 Mart 2012 tarihinde http://portal.unesco.org/ci/en/files/4638/10322529270public_library_manifesto_english.rtf/public_library_manifesto_english.rtf adresinden erişildi.
- Urban Libraries Council (2012). *Partners for the future: public libraries and local governments creating sustainable communities*. 11 Mart 2012 tarihinde http://www.libraryworks.com/INFOcus/1210/ULC_Sustainable_Communities_Full_Report.pdf adresinden erişildi.
- Yılmaz, B. (1995). *Ankara'da halk kütüphanesi kullanımı: sosyo-ekonomik çözümleme*. Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, B. (1997). Yerel yönetimler ve halk kütüphanesi hizmeti: Türkiye için bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 11 (2), 113-133.
- Yılmaz, B. (1999). Halk kütüphaneleri üzerine güncel bir karşılaştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 13 (1), 28-39.
- Yılmaz, B. (2005). Türkiye'de kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması süreci ve halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 19 (1), 56-77.
- Yılmaz B. (2010). *Halk kütüphaneleri yerel yönetimlere devredilmemelidir*. 28 Ekim 2011 tarihinde <http://kutuphaneleriseviyorum.org> adresinden erişildi.
- Yılmaz, B., Baklacı, D., Çetin, Ö., Güler, V., Güneyoğlu, Y. ve İskenderoğlu, D. (2010). Türkiye'de halk kütüphanelerinin yerel yönetimlere devredilme süreci üzerine Ankara özel idare yöneticilerinin düşünceleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 24 (3), 471-494.

Summary

The aim of the study is “to determine whether there are appropriate conditions or not for the realization of the transferring in terms of the special provincial administrations by getting opinions of special provincial administration directors about the transferring of the public libraries to the special provincial administrations”. Within the scope of the aim, our hypothesis is “special provincial administration directors in Turkey think that the transferring of the public libraries to the special provincial administrations will not change the public libraries’ current situation”.

Our research covers a total of 162 special provincial administrations including 81 cities and 81 districts in Turkey. Within the scope of the research, surveys were posted to 162 administration directors between 15th of November 2011 and 15th of January 2012 and 125 of them participated in the research with their answers.

Results of the research show that most of the special provincial administration directors in Turkey are unwilling to the transferring of public libraries to the special provincial administrations in the existing conditions. The directors think that legal arrangements to draw a special frame for these services should be made and a planned process should be monitored applying pilot studies before the transferring takes place. The directors also believe that no change will occur in the public library services in general and the public libraries will generate unnecessary work loads for the special provincial administrations in case of the transferring. Besides, positively, directors think that the special provincial administrations will give adequate support and importance to the public libraries and they will not have a problem in fulfilling their responsibilities for them in case of the realization of the transferring.

On the base of our findings from the study, we suggest that the issue of the transferring of the public libraries to the special provincial administrations should be discussed by experts, professional people and institutions in the field, after building of a legal infrastructure related to the subject, the decision should be made on the basis of scientific data.